

Pirkanmaan hyvinvointialueen toimintaohje esihenkilöille sosiaali- ja terveydenhuollon uuden työntekijän ja työharjoitteluun tulevan opiskelijan Infektioturvallisuuskyselystä

Terveydentilaa koskevia tietoja saavat käsitellä vain ne henkilöt, jotka näiden tietojen perusteella valmistelevat tai tekevät työsuhdetta koskevia päätöksiä taikka panevat niitä toimeen. Työnantajan on nimettävä nämä henkilöt tai määriteltävä tehtävät, joihin sisältyy terveydentilaa koskevien tietojen käsittelyä. Tietoja käsittelevät henkilöt eivät saa ilmaista näitä tietoja sivulliselle työsuhteen aikana eikä sen päättymisen jälkeen.

Työnantajan on säilytettävä hallussaan olevat työntekijän terveydentilaa koskevat tiedot erillään muista keräämistään henkilötiedoista. Terveydentilaa koskevat tiedot on poistettava sen jälkeen, kun niitä ei tarvita. Käsittelyn perustetta ja tarvetta on arvioitava vähintään viiden vuoden välein.

Pirkanmaalla uusia sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöitä ja työharjoitteluun tulevat opiskelijoita pyydetään lukemaan ja täyttämään [Infektioturvallisuuskyselyn](#). Kyselyssä kerrotaan työntekijälle infektioiden torjuntaan liittyvistä lakisääteisistä velvoitteista ja infektioriskeistä. Infektioturvallisuuskysely koskee sosiaali- ja terveydenhuollon työnantajaa velvoittavia tartuntatautilain 48 § (Työntekijän ja opiskelijan rokotussuoja potilaiden suojaamiseksi) ja 55 § (Terveydentilan selvitys hengityselinten tuberkuloosista työtehtävää varten) sekä ohjaa muutenkin työntekijää infektioiden torjuntaan.

1. Työntekijän tai harjoittelijan arviointi tuberkuloosin suhteen

Infektioturvallisuuskyselyssä työntekijää tai harjoittelijaa on pyydetty täyttämään Työterveyslaitoksen laatima [Tuberkuloosikysely 1](#) ja antamaan se esihenkilölle. Vastausten perusteella esihenkilö arvioi, tarvitaanko tartuntatautilain 55 § mukaista tuberkuloositarkastusta ennen työn tai harjoittelun aloittamista. Jos työntekijällä tai harjoittelijalla esiintyy tuberkuloosiin viittavia oireita (kuten esimerkiksi yli kolme viikkoa jatkunut yskä ja yskökset) työ- tai harjoittelusuhteen aikana, hänen tulee ottaa yhteyttä työ- tai opiskeluterveydenhuoltoon tai terveysasemalle tuberkuloositutkimusten tarpeen arvioimiseksi riippumatta siitä, onko hänelle tehty tuberkuloosin poissulkemiseksi terveystarkastus työhön tulovaiheessa. Siksi jokaisen työntekijän tulee perehtyä [Tuberkuloosi.fi](#) -sivustoon, josta löytyy perustiedot tuberkuloosin oireista.

Esihenkilö tulkitsee työntekijän tai harjoittelijan täyttämän Tuberkuloosikysely 1:n Työterveyslaitoksen ohjeiden mukaan [Tuberkuloosikysely 1 tulkintaohje työnantajalle](#) ja ohjaa tuberkuloositarkastukseen työterveyshuoltoon tai opiskeluterveydenhuoltoon ennen työn aloitusta ne, joille tuberkuloositarkastus tulee tehdä.

Jos tuberkuloosin terveystarkastusta tuberkuloositartuntojen ehkäisemiseksi ei tarvita, työntekijä tai harjoittelija on soveltuva tartuntatautilain 55 § mukaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviin. Työntekijä tai harjoittelija voi aloittaa työt.

Jos tarvitaan tartuntatautilain 55 § mukainen tuberkuloosin terveystarkastus tuberkuloositartuntojen ehkäisemiseksi, työntekijä ohjataan työterveyshuoltoon, jossa tehdään selvitys soveltuvuudesta työtehtävään, jonka työntekijä toimittaa esihenkilölle ennen työtehtävien aloitusta. Harjoittelija ohjataan vastaavasti kysymään koulutuksen järjestäjältä, missä hänelle tehdään lakisääteiset tarkastukset, jotka ensisijaisesti kuuluvat opiskeluterveydenhuollon vastuulle. Harjoittelijan pitää esittää selvitys soveltuvuudesta ennen harjoittelun aloittamista.

2. Työntekijän tai harjoittelijan rokotussuoja

Tartuntatautilain 48 § mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköissä, joissa hoidetaan lääketieteellisesti arvioituna tartuntatautiin vakaville seuraamuksille alttiita asiakkaita tai potilaita, työnantaja saa käyttää vain erityisestä syystä työntekijää tai harjoittelijaa, jolla on puutteellinen suoja laissa määritettyjä tartuntatauteja vastaan.

Työnantajan tulee määritellä tilat, joissa tartuntatautiin vakaville seuraamuksille alttiita asiakkaita ja potilaita hoidetaan ja edellytetään työntekijältä tai harjoittelijalta rokotussuojaa. Esihenkilön tulee jo rekrytointivaiheessa kertoa, edellyttääkö työtehtävä tartuntatautilain 48 § mukaista rokotussuojaa.

Rokotussuojan osalta soveltuvuus perustuu itsearviointiin. Työntekijä tai harjoittelija täyttää rokotussuojan itsearviointilomakkeen, jossa kysytään sairastamis- ja rokotustietoja, ja arvioi niiden perusteella soveltuvuutensa itsearviointilomakkeen lopussa olevan ohjeen mukaisesti. Itsearviointilomake jää työntekijälle tai harjoittelijalle itselleen. Esihenkilölle hän antaa vain tulostamansa ja allekirjoittamansa soveltuvuuslomakkeen, jonka perusteella esihenkilö toteaa työntekijän tai harjoittelijan soveltuvaksi työtehtävään. Mikäli työntekijä tai harjoittelija ei itsearviointilomakkeen ohjeiden mukaisesti voi allekirjoittaa soveltuvuuslomaketta, esihenkilö ohjaa työntekijän ottamaan yhteyttä työterveyshuoltoon ja harjoittelijan opiskeluterveydenhuoltoon tai omalle sote-asetalle rokotussuojan täydentämiseksi.

3. Hepatiitti B

Työharjoittelussa hepatiitti B tartuntavaaraan joutuville opiskelijoille on usean vuoden ajan tarjottu hepatiitti B -rokotussarjaa osana kansallista rokotusohjelmaa [Opiskelijoiden B-hepatiittirokotukset](#). Rokotukset annetaan opiskeluterveydenhuollossa. Työharjoitteluun tulevia kannattaa muistuttaa tästä mahdollisuudesta.

Työnantajan tulee tarjota ennalta ehkäisevä hepatiitti B -rokotus sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöille, jotka työskentelevät yksiköissä, joissa on riskinarviossa arvioitu olevan todennäköinen riski pisto- tai viiltotapaturmaan, eikä työntekijä ei ole aiemmin saanut hepatiitti B -rokotussarjaa tai A- ja B-hepatiitilta suojaavaa yhdistelmärokotussarjaa [VN:n asetus terävien instrumenttien aiheuttamien tapaturmien ehkäisemisestä terveydenhuoltoalalla](#).

4. Käsihygienia

Käsihygienia on edellytys hoitoon liittyvien infektioiden torjunnalle sosiaali- ja terveydenhuollossa. Sen onnistunut toteutuminen edellyttää, että käsien iho on terve, eikä käytetä käsikoruja, rannekeita, kynsilakkaa, rakenne- tai geelikynsiä. Kädet desinfioidaan ohjeiden mukaan. Käsien krooniset ihorikot ja ihottuma altistavat käsien pitkäaikaiselle kolonisoitumiselle taudinaiheuttajamikrobeilla ja ovat riski sekä potilaille, asiakkaille että työntekijälle tai harjoittelijalle itselleen. Käsien iho-ongelmissa työntekijän tulee olla yhteydessä työterveyshuoltoon ja harjoittelijan opiskeluterveydenhuoltoon tai omalle sote-asemalle.